

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 17 listopada 2020 r.

Poz. 8059

UCHWAŁA NR XX.158.2020 RADY GMINY KORNOWAC

z dnia 12 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) w zw. z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.) oraz art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461 z późn. zm.)

Rada Gminy Kornowac uchwała

§ 1. Uchwała się Program Wspierania Rodziny w Gminie Kornowac na lata 2021-2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kornowac.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Kornowac

Marian Zimmermann

Załącznik do uchwały Nr XX.158.2020
Rady Gminy Kornowac
z dnia 12 listopada 2020 r.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Kornowac na lata 2021-2023

Rozdział 1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W niej wychowuje i kształtuje się młody człowiek.

W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne w dorosłym życiu. Rodzina funkcjonująca prawidłowo daje poczucie bezpieczeństwa, mobilizuje do rozwój osobistego, przekazuje dzieciom system wartości i tradycje rodzinne. Relacje w rodzinie ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem zachowań nieakceptowalnych społecznie. W momencie wystąpienia trudności w rodzinie to Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji. Państwo realizuje swoje funkcje i udziela wsparcia poprzez instytucje pomocy społecznej działające na terenie Gminy.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Kornowac na lata 2021-2023 wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu Programu jest przekonanie, że rodzina jest najważniejszą komórką społeczną, należy ją wzmacniać i promować. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, aby takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), dalej także "ustawa". Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych.

Rozdział 2.

Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1111 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),

7. Ustawa z dnia 11 lutego o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
11. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.),
12. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030.

Rozdział 3.

Zakres Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 jest skierowany do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Kornowac. Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych na rzecz rodzin tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy ma dać mieszkańcom Gminy poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć oparcie, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze, w których pojawia się niepełnosprawność, długotrwała choroba członka rodziny czy też przemoc. Rodzin, gdzie dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie.

Rozdział 4.

Diagnoza środowiska lokalnego

I. Demografia

W 2019 roku liczba mieszkańców Gmin Kornowac wynosiła 5077 osób. Z tego:

1. Podział wiekowy kobiet: 2. Podział wiekowy mężczyzn:

0 - 18 lat – 499	0 - 18 lat - 521
19 - 60 lat – 1 478	19 - 65 lat – 1 661
powyżej 60 lat – 616	powyżej 65 lat - 302

Zgony - 41, Urodzenia - 48, Małżeństwa zarejestrowane - 15 , Rozwody - 3.

Struktura wieku ludności Gminy na dzień 31.12.2020 r. przedstawia się następująco:

liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 1 020 osób

liczba osób w wieku produkcyjnym 3 139 osób

liczba osób w wieku poprodukcyjnym 918 osób

II. Bezrobocie

Stan ludności oraz wszelkie zmiany demograficzne w znacznym stopniu determinują sytuację panującą na rynku pracy. Poniższe tabele, oparte na materiale Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu przedstawiają dane dotyczące stanu ludności oraz dynamikę zmian w tym zakresie w powiecie raciborskim.

	Liczba bezrobotnych w powiecie raciborskim	W tym kobiety	Liczba bezrobotnych w Gminie Kornowac	W tym kobiety
Rok 2017	2027	1274	82	57
Rok 2018	1657	1113	50	32
Rok 2019	1638	1001	53	34

Rok 2020 na dzień 30.09.2020 r.	1852	1134	61	35
--	------	------	----	----

Źródło: Dane statystyczne PUP w Raciborzu

Stopa bezrobocia na dzień 31.08.2020 wynosiła 4,6%. Wraz ze zmianami infrastruktury przemysłowej w powiecie raciborskim widać spadek bezrobotnych. Natomiast sytuacja bieżącego roku jest trudna do określenia. Zagrożenie epidemiologiczne w Polsce spowodowało spowolnienie gospodarcze a w niedalekiej przyszłości pewnie pojawi się wzrost bezrobocia. Na terenie Gminy Kornowac brakuje miejsc do pracy, zwłaszcza dla kobiet. Na terenie Gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych, brakuje inwestorów zewnętrznych zainteresowanych tworzeniem nowych miejsc pracy.

III. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej.

Gmina Kornowac realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym.

Na ich realizację środki pochodzą z budżetu państwa i przekazywane są w formie dotacji lub pochodzą z budżetu Gminy.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kornowacu objął pomocą ogółem 126 rodziny, a 370 osób. Liczba rodzin korzystający z pomocy społecznej w roku:

Rok 2016 – 177 rodzin

Rok 2017 – 172 rodziny

Rok 2018 – 144 rodzin

Rok 2019 – 126 rodzin

Z roku na rok liczba rodzin, którym OPS udziela wsparcia z pomocy społecznej sukcesywnie spada. Wzrost płacy minimalnej oraz wprowadzenie świadczeń wychowawczych +500 spowodowało, że wiele rodzin jest w lepszej sytuacji finansowej. Wprowadzenie świadczenia wychowawczego +500 i świadczenia Dobry start spowodowało, że dzieci i młodzież mają równy start szkolny i lepszy dostęp do dóbr materialnych. Ośrodek zauważa natomiast wzrost w zakresie prowadzonej pracy socjalnej, w roku 2019 r. aż 370 osób objętych było wsparciem socjalnym. Z punktu ochrony rodziny to cieszy, widać że w społeczeństwie jest zaufanie do instytucji, jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki gminy.

Wśród ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Kornowacu istotny odsetek stanowią rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Główne przesłanki do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2019 to:

1. Niepełnosprawność
2. Długotrwała lub ciężka choroba
3. Bezradność w zakresie opiekuńczo-wychowawczym i prowadzeniu gosp. Domowego
4. Ubóstwo
5. Bezrobocie
6. Potrzeba ochrony macierzyństwa
7. Alkoholizm

Inne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej to m.in. potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego były również istotne, lecz występowały w mniejszym natężeniu.

IV. Asystent rodziny

Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Szczegółowy zakres działań asystenta rodziny reguluje Ustawa o wspieraniu rodziny z dnia 9 czerwca 2011 r.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. To pracownik socjalny wprowadza asystenta, rozmawia z rodziną o potrzebie i korzyściach współpracy z asystentem rodziny. Asystent rodziny wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny.

Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z pracownikami socjalnymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Raciborzu, placówkami oświatowymi czy sądami - poprzez kuratorów zawodowych i społecznych. W Gminie Kornowacu asystent rodziny jest również powołany do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie. Rodzina z podejrzeniem stosowania przemocy jest szczególnie to szczególnie ważny obszar działań profilaktycznych.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Kornowac w latach 2018 – 2020

Rok	2018	2019	IX. 2020
Liczba osób objętych wsparciem	36	26	35
Liczba rodzin	8	8	9
Liczba dzieci w rodzinach	17	11	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kornowacu

Ponadto funkcja asystenta rodziny jest również wprowadzana w momencie realizacji Ustawy „**Za życiem**” - ustawa ta została wprowadzona dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Celem ustawy jest uregulowanie form wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych. Ustawa określa również możliwości wsparcia dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kornowacu w momencie powzięcia informacji o konieczności wypłaty świadczenia „Za życiem” kieruje do rodziny asystenta rodziny.

V. Piecza zastępcza

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci - co może oceniać tylko sąd opiekuńczy – zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym

uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych. Zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która ją osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą, odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Gmina Kornowac zgodnie z art. 176 ust. 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2018- 2020 wraz z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Rok	2018	2019	IX.2020
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i placówce	7	8	10
Łączna odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	20 501 zł	45 719 zł	59 586 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kornowacu

VI. Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kornowacu oraz powoływane przez niego grupy robocze, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kornowac funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Został on powołany Uchwałą Nr V.22.2011 z dnia 24.02.2011 Rady Gminy Kornowac w sprawie trybu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. Są to przedstawiciele m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zakładu Placówek Oświatowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Służby Zdrowia, Sądu Rejonowego oraz organizacji pozarządowych.

Realizowane działania określone zostały w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Kornowac. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy

integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Jednocześnie grupy robocze opracowują i realizują plany pomocy przygotowywane indywidualnie zarówno z osobami dotkniętymi przemocą, jak również osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy i rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz prowadzą poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Procedurę "Niebieskie Karty" wszczyna się w każdym przypadku, w którym zaistnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Prowadzenie danego postępowania nie ma jednak określonych ram czasowych. Czas pracy z rodziną wynika z jej indywidualnych potrzeb - uzależniony jest od sytuacji całej rodziny i osoby doznającej przemocy, ustalonego indywidualnego planu pomocy oraz zapewnienia zaspokojenia niezbędnych potrzeb – przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa. Wobec powyższego w danym roku kalendarzowym liczba prowadzonych spraw jest różna od ilości wszczętych i przekazanych spraw do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach procedury „Niebieskie Karty” wsparciem objęte są nie tylko rodziny posiadające w swej strukturze włącznie osoby dorosłe, ale również rodziny z małoletnimi dziećmi. Analiza danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dotyczących prowadzonych postępowań w ramach procedury "Niebieskie Karty" pozwala na sformułowanie założenia, że czynnikiem mającym zasadniczy wpływ na występowanie przemocy w rodzinie, różnych zachowań agresywnych, aktów znęcania się nad członkami rodziny jest przeważnie problem alkoholowy. Stąd też członkowie Zespołu współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kornowac.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pomocą objęto: w 2018 roku – rodzin, a w 2019 roku - 13 rodzin. Procedura Niebieskiej Karty w 7 przypadkach została uruchomiona w wyniku interwencji Policji natomiast w 6 przypadkach przez pracownika socjalnego OPS. W ramach procedury 5 osób zostało skierowanych na terapię dla ofiar przemocy w rodzinie natomiast w 5 przypadkach Zespół Interdyscyplinarny wnioskował o wgląd w sytuację dziecka do Sądu opiekuńczego.

VII. Karta Dużej Rodziny

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest każdemu członkowi rodziny, także rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka, którzy spełniają warunki określone w/w ustawie.

Za członków rodziny wielodzietnej uznaje się rodzica (rodziców) oraz jego małżonka mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej do 25 roku życia. Natomiast bez ograniczeń wiekowych wydaje się Karty dzieciom legitymującym się umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Rodzicom oraz małżonkowi rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na wniosek rodziny wielodzietnej. Wniosek o wydanie Karty może złożyć każdy pełnoletni jej członek. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Na podstawie Karty członkowie rodzin wielodzietnych mogą skorzystać z wprowadzonych uprawnień (zniżek na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa oraz innych dóbr i usług) na poziomie ogólnokrajowym oferowanych przez instytucje i podmioty gospodarcze. Członek rodziny wielodzietnej we wniosku o przyznanie Karty wskazuje, że wniosek dotyczy karty tradycyjnej lub karty elektronicznej. Możliwość wnioskowania o Kartę Dużej Rodziny w formie elektronicznej, wyświetlanej przy pomocy dedykowanej aplikacji na urządzenia mobilne (smartfony, tablety) weszła w życie od 1 stycznia 2018 r.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły inne zmiany dotyczące Karty Dużej Rodziny. W związku z nowelizacją powołanej ustawy, od 2019 roku Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. W związku z powyższym znacząco wzrosła liczba osób składających wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 złożono **101** wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny.

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny: 7

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców: 89

Liczba wniosków o uzupełnienie rodziny wielodzietnej: 5

W tym wydanych kart:

Liczba przyznanych Kart dla nowego członka rodziny: 5

Liczba przyznanych nowych Kart dla osób, które już były posiadaczami: 4

Liczba przyznanych duplikatów Kart: 1

Liczba przyznanych Kart w formie tradycyjnej: 200

Liczba przyznanych Kart w formie elektronicznej: 79

Łącznie wydano 279 Kart Dużej Rodziny.

VIII. Inne formy wspierania rodziny

Uzupełnieniem polityki socjalnej Gminy Kornowac są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny, które finansowane są w całości z budżetu państwa.

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze są udzielane na okresy zasiłkowe (świadczeniowe). Przy świadczeniach uzależnionych od kryterium dochodowego, brane pod uwagę są dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy (świadczeniowy), jednak z uwzględnieniem dochodu uzyskanego lub utraconego po roku bazowym.

Świadczenia rodzinne - przyznawane są na wniosek uprawnionych osób. Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- a) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego - celem tego zasiłku jest częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka,
- b) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - celem tzw. „becikowego” jest udzielanie wsparcia rodzinom, które zdecydowały się na posiadanie potomstwa,
- c) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy, który stanowi, że rada gminy może w drodze uchwały przyznać dodatkowe świadczenie,
- d) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne - wiążą się one z zwiększonymi wydatkami, które powstały w związku z niepełnosprawnością osoby w rodzinie bądź ze względu na podeszły wiek,
- e) świadczenia rodzicielskie - celem tego świadczenia jest zwiększenie pomocy finansowej w związku z urodzeniem dziecka, przyjęciem go na wychowanie bądź objęciem go pieczęcią zastępczą dla tych rodziców, którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego tj. osobom zatrudnionym na podstawie umów cywilnoprawnych, studentom oraz osobom bezrobotnym.

Fundusz alimentacyjny - przyznawany jest na wniosek osób uprawnionych na podstawie obowiązującej od 7 września 2007 roku ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Świadczenia wychowawcze - przyznawane na wniosek osób uprawnionych na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojenie jego potrzeb życiowych.

Świadczenie Dobry Start - zostało wprowadzone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku. Świadczenie wynosi 300 złotych jednorazowego wsparcia dla uczniów rozpoczynających rok szkolny niezależnie od wysokości osiąganego dochodu

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń 2018	Liczba wypłaconych świadczeń 2019	Liczba wypłaconych świadczeń IX.2020
1.	Zasiłek rodzinny	2 950	2 497	1 295
2.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	25	17	8
3.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	128	105	60
4.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka	108	113	71
5.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	82	80	56
6.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	297	263	202
7.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	334	266	154
8.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	464	457	294
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	1 221	1330	976
10.	Świadczenia pielęgnacyjne	201	250	269
11.	Świadczenia rodzicielskie	204	194	136
12.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	11	0	0
13.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	51	41	23
14.	Zasiłek dla opiekuna	19	12	9
15.	Świadczenia wychowawcze 500 +	591/dzieci	998/dzieci	976/dzieci

16.	Fundusz alimentacyjny	227	167	112
17.	Dobry Start	648	661	529
18.	Za życiem	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kornowacu

IX. Opieka nad małym dzieckiem

"Dziecko" w polityce społecznej traktowane jest w sposób szczególny. Działalność na rzecz dzieci skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw oraz wyrównaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu między innymi do oświaty, wypoczynku oraz ochrony w obliczu różnych zagrożeń życiowych.

Na terenie Gminy Kornowacu funkcjonują 4 szkoły podstawowe oraz 3 przedszkola. Gmina nie posiada świetlicy środowiskowej.

X. Placówki oświatowe

Na terenie Gminy Kornowac funkcjonują 4 szkoły podstawowe oraz 3 przedszkola publiczne. Szkoły wyposażają swych uczniów w wiedzę nie tylko w ramach zajęć edukacyjnych, lecz również podczas zajęć organizowanych w ramach kół pozalekcyjnych, umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży. Szkoły zapewniają pomoc pedagogiczną i psychologiczną, organizują opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi, uczęszczającymi do szkoły, kierują do zespołów dydaktyczno wyrównawczych i na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Realizują cele wychowawcze na wszystkich organizowanych przez szkoły zajęciach przez nauczycieli, wychowawców, bibliotekarzy, wychowawców świetlic czy pracowników niepedagogicznych, w ścisłej współpracy z rodzicami.

Rozdział 5. Adresaci programu

Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Kornowac zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych z problemem ubóstwa. Rodzin, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacjach wymagających udzielania pomocy przez placówki oraz instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program ten kierowany jest w szczególności:

- dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi przewlekłe - dla rodzin wielodzietnych,
- dla rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- dla rodzin niepełnych,
- rodzin z osobami starszymi, zależnymi wymagającymi pomocy osoby drugiej.

Program przewiduje pracę z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mające na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

Rozdział 6. Zasoby i partnerzy w realizacji programu

Instytucje oraz organizacje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i inne pełniące funkcje wspierające wobec rodziny:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kornowacu,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu,
- Stowarzyszenie PERSONA na rzecz Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego,

- Szkoły i przedszkola na terenie Gminy,
- Gminny Ośrodek Kultury w Kornowacu,
- Koło Gospodyń Wiejskich,
- Stowarzyszenia działające na terenie Gminy.

Rozdział 7.

Cele programu, zadania, wskaźniki ich realizacji

Cele określone w Programie Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 powinny opierać się na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny oraz poprzez wykorzystanie poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym istniejących zasobów wewnętrznych powiatu. Cele wpisują się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kornowac na lata 2021-2030.

Analiza SWOT - wprowadzenie do określenia celów programu:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> * Dobra lokalizacja gminy wynikająca z niewielkiej odległości od miasta Racibórz * Dobre położenie komunikacyjne – wzdłuż drogi wojewódzkiej Racibórz - Pszczyna * Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny * Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny * Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie * Obowiązujące akty prawne, programy oraz strategię <ul style="list-style-type: none"> * Edukacja i realizacja zajęć na rzecz rodziny i dziecka, Efektywna działalność GOK -u i KGW * Prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinie * Funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny, Karty Seniora * Zapewnienie przez gminę rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny <ul style="list-style-type: none"> * Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i usług opiekuńczych dla rodzin wymagających takiego wsparcia * Organizowanie przez gminę wycieczek letniego i zimowego <ul style="list-style-type: none"> * Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Domu Samotnej Matki * Prawidłowa współpraca z siecią instytucji wspierającą rodzinę tj. Policja, Gmina, PPP, PCPR, Sąd, GKRPA, Szkoły, Przedszkola, Żłobki, Kościoły 	<ul style="list-style-type: none"> * Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlice środowiskowe) * Brak analizy potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci <ul style="list-style-type: none"> * Brak rodzin wspierających * Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję eksmisji sprawców przemocy w rodzinie <ul style="list-style-type: none"> * Brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych * Niski poziom aktywności osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów, w celu przezwyciężania sytuacji kryzysowych * Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia wzorce pokoleniowe <ul style="list-style-type: none"> * Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej * Słaba motywacja do podnoszenia kompetencji pracowniczych w zakresie wspierania rodziny lub terapii rodzin * Brak wsparcia dla kobiet w ciąży powikłanej oraz traumie związanej z utratą dziecka. <ul style="list-style-type: none"> * Ograniczony dostęp do psychologa i lekarza psychiatry

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> * Polityka państwa przyjazna rodzinom, * Stworzenie placówki wsparcia dziennego * Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych <ul style="list-style-type: none"> * Realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia * Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę * Podnoszenie kwalifikacji przez służby wspierające rodziny * Rozszerzanie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy 	<ul style="list-style-type: none"> * Rozpad związków: rozwody, separacje, wyjazdy zagraniczne, ekonomiczne * Uzależnienie rodzin od otrzymywanej pomocy finansowej oraz zjawisko dziedziczenia biedy * Osłabienie się autorytetu rodziny oraz więzi międzypokoleniowej * Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych w gminie, <ul style="list-style-type: none"> * Zwiększająca się w gminie liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych * Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy

Na podstawie dokonanej analizy SWOT oraz analizy istniejących danych określono następujący Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym.

oraz Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
2. Podnoszenie standardów pracy podmiotów działających na rzecz rodziny.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
4. Wspieranie działań na rzecz rodzin wielopokoleniowych, niwelowanie wyuczonej bezradności.
5. Zwiększenie oferty pomocy i opieki specjalistycznej w tym głównie psychologicznej.
6. Wspieranie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
7. Rozwijanie metod pracy z rodziną.
8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież ale również przez osoby starsze.
9. Wzmocnienie potencjału kadrowego poprzez podniesienie kompetencji zawodowych, w zakresie aktualnych potrzeb rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kornowacu jako koordynator Programu w szczególności zobowiązany jest do realizacji założeń i celów Programu. Poprzez swoją działalność statutową Ośrodek potrafi wyznaczyć zadania a także w przyszłości określić ich wskaźnik realizacji. Zadania OPS Kornowac przedstawia poniższa tabela:

Zadania OPS Kornowac	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej	- liczba rodzin: osób i rodzin objętych pomocą oraz wysokość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy m.in. zasiłek stały, celowy, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzinne, alimentacyjne czy świadczenie +500,

2. Zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych	- liczba dzieci, uczniów i młodzieży korzystających z gorących posiłków w placówkach oświatowych - liczba osób/rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności - liczba osób starszych, chorych, niepełnosprawnych korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności
3. Objęcie pomocą w formie: stypendiów szkolnych i wyprawek wszystkich dzieci wymagających tej formy pomocy	- liczba przyznanych wyprawek szkolnych - liczba przyznanych stypendiów szkolnych - liczba uczniów otrzymujących jednorazowe świadczenie Dobry Start
4. Współfinansowanie pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej - wysokość środków wydatkowanych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej)
5. Zapewnienie opieki osobom starszym oraz osobom zależnym w domach	- liczba osób objętych pomocą w postaci usług opiekuńczych - liczba osób skierowanych do domu pomocy społecznej w danym roku kalendarzowym - liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej w danym roku kalendarzowym

Zadania OPS Kornowac	Wskaźniki realizacji zadań
1. Rozwój usług asystenta rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodzin
2. Organizacja i finansowanie szkoleń dla asystentów rodzin w celu podnoszenia ich kwalifikacji i kompetencji	- liczba uczestniczących asystentów, - liczba kursów, szkoleń, warsztatów etc.
3. Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego osobom przeżywającym trudności	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad
4. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i organizowanie szkoleń dla tych rodzin	- liczba rodzin wspierających - liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin wspierających
5. Działania wspierające Zespołu Interdyscyplinarnego wobec rodzin przeżywających trudności	- liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" - liczba rodzin z dziećmi, objętych procedurą „Niebieskie Karty”
6. Zapewnienie osobom (matkom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy	- liczba osób dorosłych i dzieci korzystających ze schronienia
7. Zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym (osobom bezdomnym)	- liczba osób skierowanych do schroniska, noclegowni
8. Monitorowanie sytuacji rodzin w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych	- liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba wizyt monitorujących - liczba zawartych kontraktów socjalnych
9. Współpraca z GKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem	- liczba wniosków skierowanych do GKRPA dot. rodzin zagrożonych kryzysem spowodowanym uzależnieniami

Program Wspierania Rodziny w Gminie Kornowac na lata 2021-2023 zakłada również realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą kraju, województwa lub Gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w niniejszym dokumencie celów oraz kierunków działań, wtedy, gdy pojawi się taka potrzeba.

Rozdział 8. Monitoring i ewaluacja programu

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny będzie się opierał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowo pozyskiwane zostaną informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań.

Monitorowanie i ewaluacja Programu będą się odbywać poprzez składanie do dnia 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kornowacu, który jest wiodącym realizatorem Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023.

Rozdział 9. Źródła finansowania

Zakłada się, iż źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023:

- budżet Państwa,
- budżet Gminy Kornowac,
- fundusze zewnętrzne,
- programy wspólnotowe Unii Europejskiej,
- jak również środki pozyskane z innych prawem określonych źródeł.

Rozdział 10. Zakończenie

Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny.